

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny

KPS.411.005.01.2016
R/16/005

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 56 87, F +48 22 444 56 98
kps@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	R/16/005 – Aktywizacja zawodowa młodzieży przez Ochotnicze Hufce Pracy.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny
Kontrolerzy	1. Anna Żarek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/47/2016 z dnia 21 listopada 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) 2. Marek Przystolik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KPS/48/2016 z dnia 21 listopada 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 3-4)
Jednostka kontrolowana	Centrum Kształcenia i Wychowania OHP (zwane dalej CKiW lub Centrum) w Pleszewie.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Piasecki, Dyrektor Centrum Kształcenia i Wychowania OHP. (dowód: akta kontroli str. 6)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹ działalność Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Pleszewie w zakresie aktywizacji zawodowej młodzieży w latach 2014-2016.

W latach objętych kontrolą CKiW podejmowało wobec uczestników działania opiekuńczo-wychowawcze, resocjalizacyjne i profilaktyczne, a także zapewniało wychowankom możliwość kształcenia i uzyskania kwalifikacji zawodowych. Jednak zarówno oferta edukacyjna z przyuczeniem do zawodu w gimnazjum, jak i nauka zawodu w zasadniczej szkole zawodowej, zmniejszała się. W przypadku gimnazjum liczba zawodów zmniejszyła się z siedmiu do pięciu, a zasadniczej szkoły zawodowej z czterech do trzech. O wzbogacenie oferty placówki o nowe zawody kilkakrotnie wносиła Rada Programowa CKiW OHP.

Natomiast uruchamiane przez Centrum nowe kierunki kształcenia spotykały się z umiarkowanym lub żadnym zainteresowaniem ze strony młodzieży. W przypadku przyuczenia do zawodu pracownik pomocniczy obsługi hotelowej nie zgłosił się żaden kandydat, a przypadku nauki zawodu fryzjer, w pierwszym roku zgłosiło się ośmiu kandydatów, a w kolejnym już tylko pięciu.

W latach 2014-2016 ponad 71% absolwentów Zasadniczej Szkoły Zawodowej uzyskało zatrudnienie, a ponad 11% kontynuowało dalszą naukę. Dodać przy tym należy, że w 2015 r. żaden z oferowanych przez Centrum zawodów nie był wymieniony jako deficytowy, co w ocenie NIK zmniejszało szanse znalezienia zatrudnienia w wyuczonym zawodzie przez absolwentów OHP lub rozpoczęcia pracy na własny rachunek. W trakcie kontroli, ustalenie w jakim stopniu oferta Centrum była dostosowana do oczekiwań rynku pracy było niemożliwe z uwagi na nierzetelne prowadzenie księgi absolwentów. W przypadku absolwentów zasadniczej szkoły zawodowej nie podawano w jakim zawodzie oni pracują i uzyskali pierwsze zatrudnienie. W sposób niezgodny z wytycznymi Komendanta Głównego OHP opracowy-

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

wano także wykaz zrealizowanych przedsięwzięć z partnerami, z którymi zawarto porozumienia.

W trakcie kontroli zwrócono także uwagę na inne nieprawidłowości i uchybienia. Dla żadnego z uczestników OHP nie opracowano indywidualnych programów pracy, a w procesie rekrutacji nie brał udziału doradca zawodowy, co mogło utrudniać prawidłowe rozpoznanie preferencji noworekrutowanych osób. Ponadto nie określono mierników i wskaźników ilościowo-jakościowych w opracowywanych programach autorskich pozwalających monitorować skuteczność działań.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Dostosowanie oferty OHP do oczekiwań rynku pracy

Opis stanu faktycznego

1. Centrum, zgodnie z § 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy² (dalej: rozporządzenie w sprawie szczegółowych zadań i organizacji OHP), realizowało zadania m.in. w zakresie prowadzenia rekrutacji młodzieży, umożliwienia uczestnikom OHP uzupełnienia wykształcenia ogólnego oraz zdobycia kwalifikacji zawodowych, prowadzenia warsztatów szkoleniowo-produkcyjnych dla uczestników OHP oraz przygotowania młodzieży do aktywnego zachowania na rynku pracy.

W latach 2014-2016 CKiW prowadziło następujące formy szkolenia:

- trzyletnie Gimnazjum z klasami przysposabiającymi do pracy,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa (ZSZ),
- szkolenia kursowe.

W Centrum kształciło się w 2014 r. – 239 osób, 2015 r. – 234, a w 2016 r. – 233, w tym na poziomie gimnazjalnym odpowiednio – 173, 162 i 152 oraz ZSZ odpowiednio – 66, 72 i 81. W okresie objętym kontrolą młodzież uczęszczająca do gimnazjum stanowiła odpowiednio 72,4%; 69,2% i 65,2% ogółu uczestników. Natomiast młodzież uczęszczająca do ZSZ stanowiła odpowiednio 27,6%; 30,8% i 34,8% ogółu uczestników. W latach 2014-2016 liczba młodzieży uczęszczającej do gimnazjum zmniejszyła się o 2,5%, a w przypadku ZSZ liczba uczestników zwiększyła się o 22,7%.

W ramach oferty edukacyjnej, w okresie objętym kontrolą, Centrum umożliwiała młodzieży uzupełnienie wiedzy ogólnej w zakresie gimnazjum wraz z przyuczeniem do następujących zawodów: ogrodnik, krawiec, tapicer, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, ślusarz oraz pracownik pomocniczy obsługi hotelowej. W roku szkolnym 2013/2014 CKiW OHP prowadziło przyuczenie w siedmiu zawodach³, a w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 – w pięciu zawodach⁴. Centrum oferowało również możliwość podwyższenia wiedzy w ZSZ, łącznie ze zdobyciem przygotowania zawodowego w pięciu zawodach: cukiernik, stolarz, fryzjer, murarz-tylnik, kucharz. W latach szkolnych 2013/2014⁵ i 2014/2015⁶ Centrum prowadziło przygotowanie zawodowe w czterech zawodach, a w roku szkolnym 2015/2016 – w trzech zawodach⁷. Wszystkie zawody, w których uczyli się uczestnicy OHP występowały w wykazach zawodów refundowanych⁸.

W latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 w Centrum kształciło się na poziomie ZSZ odpowiednio w zawodzie: murarz – 5,0,0 uczestników; stolarz – 17, 26, 36; cukiernik – 6, 5 i 0; kucharz – 16, 27, 27 oraz fryzjer – 0, 8, 5.

² Dz. U. nr 155 poz. 920.

³ Ogródnik, tapicer, ślusarz, krawiec, kucharz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz-tylnik.

⁴ Ogródnik, tapicer, ślusarz, krawiec oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie.

⁵ Murarz, stolarz, cukiernik i kucharz.

⁶ Stolarz, cukiernik, kucharz, fryzjer.

⁷ Stolarz, kucharz i fryzjer.

⁸ Uchwała nr 3/2015 i nr 1/2016 Wojewódzkiej Rady Rynku Pracy z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników może być dokonywana refundacja kosztów poniesionych przez pracodawcę na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego (Dz. Urz. Województwa Wielkopolskiego z 2015 r. poz. 2668 i z 2016 r. poz. 2813).

W latach 2014-2016 Centrum zrezygnowało na poziomie gimnazjum z przyuczenia do wykonywania pracy w zawodzie kucharz⁹ i murarz-tylnkarz¹⁰, a wprowadziło przyuczenie do zawodu pracownik pomocniczy obsługi hotelowej. Jednak ze względu na brak zainteresowania wśród młodzieży kierunku tego nie uruchomiono. Na poziomie zasadniczej szkoły zawodowej zrezygnowano z nauki zawodu kucharz małej gastronomii¹¹, murarz¹² oraz cukiernik¹³, a ofertę rozszerzono o zawód fryzjer. Uruchomienie nowego kierunku wiązało się poniesieniem kosztów w wysokości 20.000 zł¹⁴ na zakup sprzętu fryzjerskiego oraz adaptację pomieszczeń. O wzbogacenie oferty placówki polegającej na zwiększeniu liczby zawodów kilkakrotnie¹⁵ wносиła Rada Programowa CKiW OHP, nie wskazując jednak konkretnych propozycji.

W latach szkolnych 2013/2014, 2014/2015 i 2015/2016 naukę w CKiW na poziomie gimnazjum ukończyło 139 osób z przygotowaniem w zawodach: ogrodnik (32), tapicer (21), ślusarz (20), krawiec (25), kucharz (14), monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (17), murarz-tylnkarz (10). Natomiast w tym okresie ZSZ ukończyło¹⁶ 35 osób w zawodach: murarz (5), stolarz (11), cukiernik (5) oraz kucharz (14).

Przyuczenia do wykonywania określonej pracy i nauka zawodu były realizowane w oparciu o posiadaną bazę warsztatową. Główne ograniczenie w tworzeniu nauki w nowych zawodach wiązało się z przygotowaniem bazy warsztatowej, a co za tym idzie nakładami finansowymi. W ocenie NIK umożliwienie uczestnikom Centrum odbywania praktyk na zewnątrz pozwoliłoby nie tylko na rozszerzenie oferty edukacyjnej, ale również na pozyskanie większej liczby chętnych do nauki.

W okresie objętym kontrolą Centrum nie posiadało własnych udokumentowanych analiz rozpoznania rynku pracy. W celu dostosowania oferty szkoleniowej do potrzeb rynku wykorzystywano opracowania publikowane przez wojewódzkie i powiatowe urzędy pracy dotyczące zawodów refundowanych oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Na podstawie *Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie pleszewskim*¹⁷ jako zawody deficytowe w 2014 r. wskazywano m.in. stolarza i murarza, a więc zawody, w których naukę oferowało CKiW, a w 2015 r. żaden z oferowanych przez Centrum zawodów nie był wymieniony jako deficytowy.

Należy zwrócić uwagę, że wśród zawodów najliczniej występujących wśród osób bezrobotnych¹⁸ w województwie wielkopolskim, niezmiennie dominowały osoby reprezentujące m.in. zawody kucharz i fryzjer, a więc zawody, których nauka znajdowała się w ofercie Centrum i stanowiła aż 50% tej oferty. W ocenie NIK zmniejszało to szanse znalezienia zatrudnienia w wyuczonym zawodzie przez absolwentów OHP lub rozpoczęcia pracy na własny rachunek.

Oferta kursów oraz innych form podwyższania kwalifikacji i wykształcenia realizowana była przez Rejonowy Ośrodek Szkolenia Zawodowego Młodzieży (ROSZM) działający w ramach struktury organizacyjnej Centrum i dotyczyła specjalności i kwalifikacji w zakresie:

- administracyjno-usługowym (tapicer, krawiec, szwaczka, krojczy, guzikarka, stolarz, fryzjer, kosmetyczka, sekretarka, obsługa kasy fiskalnej, magazynier);
- budowlanym (monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, murarz-tylnkarz, brukarz, pracownik pomocniczy w budownictwie i wykończenie wnętrz);
- elektronicznym (ECDL¹⁹, ECDL Start, podstawowy kurs komputerowy);

⁹ Zrezygnowano w roku szkolnym 2014/2015.

¹⁰ Zrezygnowano w roku szkolnym 2014/2015.

¹¹ Zrezygnowano w roku szkolnym 2013/2014.

¹² Zrezygnowano w roku szkolnym 2014/2015.

¹³ Zrezygnowano w roku szkolnym 2015/2016.

¹⁴ Środki otrzymane z Komendy Głównej.

¹⁵ Protokoły z posiedzenia Rady Programowej z 30 maja 2014 r., 29 sierpnia 2014 r., 29 kwietnia 2016 r.

¹⁶ Uczestnicy kończący rzemieślniczą naukę zawodu, którzy przystąpili do egzaminu i go zdali.

¹⁷ Sporządzony przez Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie za 2014 r. w marcu 2015 r., a za 2015 r. w październiku 2016 r.

¹⁸ Na podstawie opracowania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Poznaniu Ocena sytuacji na wielkopolskim rynku pracy i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2015 r.

¹⁹ Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych.

- mechaniczny (ślusarz);
- rolniczy (ogrodnik, projektowanie, urządzenie i pielęgnacja terenów zieleni, florysta);
- turystyczno-gastronomiczny (pracownik pomocniczy obsługi hotelarskiej, robotnik gospodarczy/sprzątaczką, cukiernik, kucharz, pomoc kucharza, mała gastronomia, catering, kelner);
- operatorów maszyn i urządzeń drogowych i budowlanych (operator: koparki jednoznaczniowej klasy III, koparko-ładowarki klasy III, walca drogowego klasy III, zagęszczarki i ubijaków wibracyjnych, przecinarki do nawierzchni dróg, narzędzi udarowych ręcznych, piły mechanicznej do ścinki drzew, wózka jezdniowego podnośnikowego z wyłączeniem specjalizowanych kategorii II WJO z wymianą butli gazowych).

W latach 2014-2016 ROSZM przeprowadził 254 szkoleń (2014 r. – 147 szkoleń, 2015 r. – 41, 2016 r. – 66) dla 2.280 osób (2014 r. – 1.316 osób, 2015 r. – 360, 2016 r. – 604).

2. W latach 2014-2016 w Centrum funkcjonowały 33 porozumienia o współpracy²⁰ (2014 r. – 30, w latach 2015-2016 – 33) zawarte przez CKiW z jednostkami administracji samorządowej, stowarzyszeniami, organizacjami oraz z innymi instytucjami i partnerami społecznymi działającymi na rynku pracy, w tym pięć porozumień z powiatowymi urzędami pracy²¹ (PUP). Dodatkowo funkcjonowały trzy porozumienia zawarte przez Komendanta Głównego OHP²². CKiW w latach objętych kontrolą nie realizowało przedsięwzięć ze wszystkimi partnerami w ramach zawartych porozumień. W 2014 r. zrealizowano z pięcioma partnerami²³ (17%) osiem przedsięwzięć²⁴; w 2015 r. z ośmioma partnerami²⁵ (24%) zrealizowano 22 przedsięwzięcia²⁶, a w 2016 r. z 14 partnerami²⁷ (42%) zorganizowano 41 przedsięwzięć²⁸. Tym samym nie był spełniony warunek zawarty w *Standardach działań opie-*

²⁰ Centrum Kształcenia Praktycznego w Pleszewie, Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pleszewie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pleszewie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie, Starostwo Powiatowe w Pleszewie, Urząd Miasta i Gminy w Pleszewie, Koło PTTK w Pleszewie, Powiatowe Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych Rada Powiatowa Pleszew, Fabryka Maszyn Spożywczych SPOMASZ w Pleszewie, Zespół Szkół Publicznych nr 1, 2 i 3 w Pleszewie, Zespół Szkół Technicznych w Pleszewie, Zespół Szkół Usługowo-Gospodarczych w Pleszewie, Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kaliszu, Miejski Ośrodek Kultury w Pleszewie, Spółka SPORT Pleszew, Stowarzyszenie Edukacji Młodzież w Pleszewie, Ośrodek Szkolenia Zawodowego we Wrocławiu, Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Pleszewie, Cech Rzemiosł Różnych Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Pleszewie, Izba Rzemieślnicza w Kaliszu, Terenowy Klub Olimpijczyka im. M. Matysiaka w Wysocku Wielkim, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko PLATAN w Pleszewie, Liceum i Gimnazjum im. St. Staszica w Pleszewie oraz wspólne porozumienie Zarząd Powiatu Pleszewskiego, Burmistrz Miasta i Gminy Pleszew i Pleszewską Izba Gospodarczą w Pleszewie.

²¹ PUP w Pleszewie, PUP w Ostrowie Wielkopolskim, PUP w Jarocinie, PUP w Krotoszynie i PUP w Kępnie.

²² Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP, Związek Młodzieży Wiejskiej i Związek Piłsudczyków.

²³ Bractwo Kurkowe w Pleszewie, Liceum i Gmnazjum im. St. Staszica w Pleszewie. Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie, Zespół Szkół Publicznych w Pleszewie, Spółka „Sport” Pleszew.

²⁴ 1. Zawody strzeleckie jako III etap konkursu „Żołnierska pamięć”; 2. Turniej strzelecki z Święta Niepodległości; 3. Czytanie Trylogii; 4. Współdziałal w jasełkach bożonarodzeniowych; 5. Profilaktyka a Ty – PAT; 6. Młodzi dla wolności – akcja sadzenia róż biało-czerwonych; 7. Zawody pływackie; 8. Turniej bowlingowy.

²⁵ Stowarzyszenie „Edukacja-Młodzież” w Pleszewie, Liceum i Gimnazjum im. St. Staszica w Pleszewie, Zespoły Szkół Publicznych nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich w Pleszewie, Urząd Miasta i Gminy w Pleszewie, Spółka „Sport” w Pleszewie, Bractwo Kurkowe w Pleszewie, Starostwo Powiatowe w Pleszewie, Miejski Ośrodek Kultury w Pleszewie.

²⁶ 1. Profilaktyka raka piersi „Badam się – mam pewność”; 2. Eliminacje konkursu wiedzy informatycznej; 3. Dzień Dziecka; 4. Udział w grze miejskiej; 5. Ku przestrodze; 6. Eliminacje XV plastycznego konkursu papieskiego; 7. Akademia z okazji Święta Niepodległości; 8. Cykl spotkań z muzyką poważną; 9. Mistrzowie gitary – spotkanie z muzyką; 10. Jasełka w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej; 11. Festiwal Rzemiosła; 12. Sprzątanie Świata; 13. Obchody 97 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę; 14. Uroczyste obchody wybuchu II wojny Światowej; 15. Spartakiada sportowa; 16. Zawody bowlingowe; 17. Zawody strzeleckie; 18. WOŚP; 19. „Dbaj o płuca” – pomiar zawartości tlenku węgla w wydychanym powietrzu; 20. Debata – czy społecznicy zmieniają świat – spotkanie z Rzecznikiem Praw Dziecka; 21. Koncert Zespołu Stary Port; 22. Noc w muzeum.

²⁷ Stowarzyszenie „Edukacja-Młodzież” w Pleszewie, Liceum i Gimnazjum im. St. Staszica w Pleszewie, Zespoły Szkół Publicznych nr 3 im. Powstańców Wielkopolskich w Pleszewie, Spółka „Sport” w Pleszewie, Bractwo Kurkowe w Pleszewie, Powiat pleszewski, Miasto i Gmina Pleszew, Pleszewska Izba Gospodarcza, Terenowy Klub Olimpijczyka im. Mariana Matysiaka w Wysocku Wielkim, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ognisko „Platan” w Pleszewie, PTTK w Pleszewie, Powiatowe Zrzeszenie Ludowych Zespołów Sportowych w Pleszewie, Dom Kultury, Komenda Powiatowa Straży Pożarnej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowa Komenda Policji w Pleszewie.

²⁸ 1. Konkurs „Europejskie fantazje kulinarne”; 2. Spotkania z muzyką poważną; 3. Eliminacje konkursu wiedzy informatycznej; 4. Eliminacje Ogólnopolskiego Konkursu o Unii Europejskiej; 5. Dzień Dziecka; 6. Wyjście na film „Smoleńsk”; 7. Wieczornica papieska; 8. Dzień Chłopca; 9. Mikołajki; 10. Góra grosza; 11. Spotkanie z podróżnikiem Mariuszem Kurcem „Człowiek w drodze. Własne świadectwo.”; 12. Spartakiada sportowa; 13. Dzień Edukacji Narodowej; 14. Akademia z okazji

kuńczo-wychowawczych w OHP (2015 r.), w którym zalecano, aby w roku kalendarzowym zrealizować co najmniej jedno przedsięwzięcie z partnerem (partnerami) porozumienia.

Dodać należy, że Centrum nie wykazywało wszystkich porozumień w sprawozdaniach. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w *Standardach (...)* w części pt. *Realizacja przedsięwzięć z partnerami, z którymi zawarto porozumienia* wskazano, że w *Wykazie zrealizowanych przedsięwzięć z partnerami, z którymi zawarto porozumienia [załącznik nr 7 do Standardów (...)]*, umieszcza się wszystkie aktualne porozumienia, niezależnie od roku ich zawarcia i liczby zrealizowanych przedsięwzięć. Centrum w przedkładanych w latach 2014-2016 wykazach przedstawiało tylko od 16 (48,5%) do 19 (57,6%) ogółu zawartych porozumień.

Celem zawartych porozumień o współpracy było m.in. poszukiwanie rozwiązań w trudnych wychowawczo sytuacjach, prowadzenie szeroko pojętej profilaktyki, poznanie mechanizmów zachowań i niepowodzeń wychowawczych, zagospodarowanie wolnego czasu młodzieży oraz umożliwienie im kształcenia ogólnego i zawodowego na właściwym poziomie. W ramach porozumień realizowano m.in. konkursy, zawody sportowe i strzeleckie, prelekcje, wyjścia na imprezy kulturalno-oświatowe.

Kontrolą szczegółową objęto cztery²⁹ porozumienia (12% ogółu porozumień). Stwierdzono, że współpraca w ramach trzech porozumień w okresie objętym kontrolą była realizowana w zakresie pomocy w organizacji szkoleń, kursów, przekwalifikowań. W przypadku porozumienia o współpracy zawartego z Urzędem Miasta i Gminy Pleszew, w zakresie m.in. przedsięwzięć zmierzających do łagodzenia negatywnych skutków i przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży oraz podjęcia działań dostosowujących dotychczasowe formy walki z bezrobociem do nowych wymogów rynku pracy jak również rozwijania działalności szkoleniowej, pośrednictwa i informacji zawodowej dla młodzieży uczącej się, absolwentów i młodzieży bezrobotnej, współpraca ta nie była realizowana, ponieważ jej zakres nie należy do zadań własnych gminy³⁰. W ocenie NIK zapisy porozumień o współpracy powinny odzwierciedlać faktycznie podejmowane działania.

(dowód: akta kontroli str. 10-156; 445-671; 679-683; 694-706; 710-746; 1270-1308)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Nie zgodne z wytycznymi zawartymi w *Standardach (...)* sporządzanie w latach 2015-2016 dokumentu pt. *Wykaz zrealizowanych przedsięwzięć z partnerami, z którymi zawarto porozumienia*.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Zapewnienie uczestnikom OHP warunków do podwyższania kwalifikacji ogólnych i zawodowych

Opis stanu
faktycznego

1. W skład Centrum wchodziły: internat, warsztaty szkoleniowe uczestników³¹ oraz świetlica szkoleniowa. Centrum posiadało odpowiednią bazę szkoleniowo-wychowawczą w zakresie kształcenia i wychowania młodzieży oraz zatrudnienia. Młodzież zakwaterowana w internacie miała zapewniony bezpłatny pobyt wraz z wyżywieniem. Zapewniono również właściwe wyposażenie bazy dydaktyczno-szkoleniowej.

Święta Niepodległości; 15. Spotkanie wigilijne; 16. Turniej piłki nożnej o puchar dyrektora szkoły; 17. Zawody strzeleckie – sześć imprez; 18. XXXI Bieg Olimpijski – Memoriał Józefa Russka; 19. XXV Ogólnopolski Memoriał Bożeny Kurek – w tenisie stołowym dziewcząt i chłopców; 20. Powiatowy Młodzieżowy Turniej Ratowniczy; 21. Wielkopolski Festiwal Rzemiosła; 22. Sprzątanie Świata; 23. Wyjazd na Targi Mody Fashion Fair Poznań; 24. WOŚP; 25. Noc w bibliotece; 26. Międzynarodowe targi maszyn i narzędzi dla przemysłu drzewnego i Meblarskiego DREMA; 27. VI Młodzieżowe Manewry Wojskowo-Ratowniczo-Gaśnicze w Górze; 28. Zajęcia fitness; 29. Wycieczka do Wrocławia; 30. Wyjścia na mecze piłki nożnej Stal Pleszew-Barycz Janków Przygodzki; 31. Współpraca w zakresie rodzin dysfunkcyjnych; 32. Udział w dyskusyjnym Klubie Filmowym w kinie HEL; 33. Wyjścia do kina; 34. Zajęcia sportowe: basen, kręgielnia; 35. Pogadanka „Odpowiedzialność karna nieletnich”.

²⁹ Z Urzędem Miasta i Gminy Pleszew, Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Cechem Rzemiosł Różnych Małej i Średniej Przedsiębiorczości

³⁰ Art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.).

³¹ Warsztat gastronomiczny, murarski, ślusarski, ogrodniczy, krawiecki, tapicerski, fryzjerski, stolarski.

Środki otrzymane z Komendy Głównej OHP w latach 2014-2016 r. na działalność podstawową wyniosły łącznie 10.471.576 zł (odpowiednio: 3.328.320 zł, 3.240.879 zł i 3.902.377 zł). Dodatkowo dochody budżetowe, wykazane w Rb-27³², w latach 2014-2016 wyniosły łącznie 6.235.546 zł (odpowiednio: 2.495.261 zł, 1.931.085 zł i 1.809.200 zł) i dotyczyły działalności pomocniczej prowadzonej przez CKiW (m.in. hotel, warsztat gastronomiczny nr 2 Ośrodek Szkoleniowy „Kasyno”). Łączne koszty funkcjonowania Centrum w latach 2014-2016 wyniosły 14.633.710 zł (odpowiednio 5.808.167 zł, 5.158.725 zł i 3.666.818 zł na koniec III kwartału 2016 r.), w tym koszty funkcjonowania warsztatów szkoleniowych – 2.896.994 zł (odpowiednio 936.880 zł, 1.007.794 zł i 952.320 zł).

W latach 2014-2016 Centrum zatrudniało ogółem w 2014 r. 60 osób (56,65 w przeliczeniu na etaty), w 2015 r. – 57 (54,40) i w 2016 r. – 55 (54,29) i nie przekraczało zatwierdzonego planu etatów³³ (59,60). Przeciętne wynagrodzenie miesięczne wynosiło w 2014 r. - 2.736 zł, w 2015 r. – 2.748 zł i w 2016 r. - 2.777 zł. W okresie objętym kontrolą stan zatrudnienia wynosił :

- wychowawcy – od 16 osób (15,5 etatu) w latach 2014 – 2015 do 14 osób (13,5 etatu) w 2016 r., co stanowiło odpowiednio 26%, 28% i 25,5% ogółu zatrudnionych;
- instruktorzy praktycznej nauki zawodu – od 14 osób (12,9 -12,65 etatu) w latach 2014 - 2015 do 13 osób (12,4 etatu) w 2016 r., co stanowiło odpowiednio 23,3%, 24,6% i 23,6% ogółu zatrudnionych;
- pedagog – jedna osoba zatrudniona na jeden etat w całym okresie objętym kontrolą;
- psycholog – jedna osoba zatrudniona na jeden etat do 4 listopada 2016 r.;
- kierownik Warsztatów Szkoleniowych Uczestników – jedna osoba zatrudniona na jeden etat w całym okresie objętym kontrolą, będąca również instruktorem praktycznej nauki zawodu;
- kierownik warsztatu gastronomicznego – jedna osoba zatrudniona na jeden etat w całym okresie objętym kontrolą, będąca również instruktorem praktycznej nauki zawodu.

Instruktorzy praktycznej nauki zawodu³⁴ w okresie objętym kontrolą spełniali wymogi w zakresie wykształcenia i przygotowania zawodowego określone w § 10 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej (MEN) z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu³⁵. Osoby zatrudnione jako wychowawcy posiadały odpowiednie kwalifikacje zgodne z określonymi w § 24³⁶ rozporządzenia MEN z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli nie mających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli³⁷.

W latach 2014-2016 CKiW planowało 150 uczestników stacjonarnych i 90 dochodzących. W tym okresie w Centrum przebywało w poszczególnych latach odpowiednio 157 (104,7% planu) i 82 (91,1%); 140 (93,3%) i 94 (104,4%) oraz 140 (93,3%) i 93 (103,3%). Średni koszt utrzymania jednego uczestnika stacjonarnego OHP w 2014 r. wyniósł 10.306 zł, a dochodzącego – 2.704 zł. W 2015 r. odpowiednio 8.005 zł i 2.255 zł, a w 2016 r. (na koniec III kwartału) – 7.369 zł i 2.004 zł.

³² Sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych.

³³ Protokół z obrad Komisji w sprawie zatwierdzenia struktury CKiW w Pleszewie wraz z etatyzacją w dniu 6 maja 2014 r. w CKiW Wiechlice.

³⁴ Instruktorzy praktycznej nauki zawodu powinni posiadać co najmniej tytuł mistrza w zawodzie, którego będą nauczać, lub w zawodzie wchodzącym w zakres zawodu, którego będą nauczać, i przygotowanie pedagogiczne wymagane od nauczycieli lub ukończony kurs pedagogiczny, którego program został zatwierdzony przez kuratora oświaty i obejmował łącznie co najmniej 70 godzin zajęć z psychologii, pedagogiki i metodyki oraz 10 godzin praktyki metodycznej, albo ukończony przed dniem 6 stycznia 1993 r. kurs pedagogiczny uprawniający do pełnienia funkcji instruktora praktycznej nauki zawodu.

³⁵ Dz. U. poz. 1626.

³⁶ Kwalifikacje do zajmowania stanowiska nauczyciela-wychowawcy w internatach posiada osoba, która: 1) ukończyła studia wyższe na kierunku pedagogika w specjalności odpowiadającym prowadzonym zajęciom oraz posiada przygotowanie pedagogiczne lub 2) ukończyła studia wyższe na dowolnym kierunku (specjalności) i studia podyplomowe z zakresu prowadzonych zajęć oraz posiada przygotowanie pedagogiczne, lub 3) ma kwalifikacje wymagane do zajmowania stanowiska nauczyciela w danym typie szkoły, w której prowadzone są świetlica szkolna lub internat.

³⁷ Dz. U. poz. 400 ze zm.

Poziom zatrudnienia kadry opiekuńczej w Centrum był zgodny z § 3 ust. 1 i 2 zarządzenia Komendanta Głównego OHP³⁸ w sprawie struktury organizacyjnej CKiW OHP, tj. na 15 zakwaterowanych i 30 dochodzących uczestników OHP przypadają jeden wychowawca.

(dowód: akta kontroli str. 445-549; 672-678; 922-977; 2252-2319)

2. Na lata szkolne 2014/2015, 2015/2016 i 2016/2017 o przyjęcie do CKiW ubiegały się odpowiednio:

- 93 osoby, z których zakwalifikowano 91 (97,8%), w tym 65 na formę stacjonarną i 26 na dochodzącą;
- 92 osoby, z których zakwalifikowano 90 (97,8%), w tym 80 na formę stacjonarną i 10 na dochodzącą;
- 75 osób, z których zakwalifikowano 73 (97,3%), w tym 49 na formę stacjonarną i 24 na dochodzącą.

Rekrutację młodzieży do CKiW prowadzono na podstawie wytycznych Komendanta Głównego OHP zawartych w zarządzeniach³⁹ w sprawie wprowadzenia zasad i wytycznych organizacyjnych rekrutacji młodzieży do jednostek organizacyjnych o charakterze opiekuńczo-wychowawczym w Ochotniczych Hufcach Pracy na poszczególne lata szkolne oraz regulaminu rekrutacji młodzieży do CKiW⁴⁰. Kwalifikowaniem kandydatów zajmowała komisja rekrutacyjna, powoływana corocznie przez Dyrektora CKiW. Do składu komisji powoływano każdorazowo pracowników Centrum, wśród których był pedagog i psycholog.

Kształcenie uczestników, zgodnie z § 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie sposobu organizacji uzupełnienia wykształcenia ogólnego młodzieży w Ochotniczych Hufcach Pracy oraz zdobywania przez nią kwalifikacji zawodowych⁴¹, powinno odbywać się z uwzględnieniem respektowania indywidualnych potrzeb i możliwości, a dobór formy kierunku i poziomu kształcenia z uwzględnieniem cech psychofizycznych i zainteresowań uczestników OHP.

W pracach komisji rekrutacyjnej w latach objętych kontrolą nie uczestniczył doradca zawodowy. Zgodnie z wytycznymi Komendanta Głównego OHP do zadań doradcy zawodowego należało badanie predyspozycji i preferencji zawodowych rekrutowanej młodzieży. Dyrektor Centrum wyjaśnił, że zgodnie z zarządzeniem Komendanta Głównego OHP⁴² w strukturze Centrum nie było stanowiska doradcy zawodowego i tym samym nie był on powoływany do komisji rekrutacyjnej. Zdaniem NIK, brak doradcy zawodowego w pracach komisji rekrutacyjnej mógł utrudniać prawidłowe rozpoznanie preferencji noworekrutowanych osób.

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację dotyczącą w latach 2014-2016 rekrutacji losowo wybranych dziesięciu uczestników. Wszyscy uczestnicy objęci badaniem posiadali indywidualne teczki uczestnika zawierające, zgodnie z wytycznymi zawartymi w części dotyczącej zasad kwalifikowania kandydatów na uczestników OHP/wymagane dokumenty⁴³: podanie, kwestionariusz osobowy, ostatnie świadectwo szkolne, fotografie legitymacyjne, pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych na pobyt i naukę, opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, opinię pedagoga szkolnego, zaświadczenie lekarskie i zaświadczenie o dochodach w rodzinie.

Pedagog lub psycholog, w okresie objętym kontrolą, nie sporządzał indywidualnego programu pracy oraz prognozowania oczekiwanych efektów zastosowanych działań reso-

³⁸ Nr 8/BDA z dnia 17 kwietnia 2009 r.

³⁹ Nr 11 BEO z dnia 16 maja 2014 r., nr 17/BEO z dnia 7 maja 2015 r. i nr 12/BEO z dnia 4 maja 2016 r.

⁴⁰ Zatwierdzony przez Dyrektora CKiW na każdy rok szkolny.

⁴¹ Dz. U. nr 262 poz. 2604.

⁴² Zarządzenie Komendanta Głównego OHP nr 26/BKG z dnia 30 grudnia 2014 r. w sprawie reorganizacji Wojewódzkich Komend, jednostek im podległych oraz Centrów Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy.

⁴³ Taka sama treść odnośnie wymaganych dokumentów od uczestnika OHP zawarta była w Standardach funkcjonowania jednostki opiekuńczo-wychowawczej OHP Centrum Kształcenia i Wychowania wprowadzonych Zarządzeniem Komendanta Głównego OHP nr 23/BKG z dnia 22 grudnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia do użytku dokumentów: „Biuro Wojewódzkiej Komendy Ochotniczych Hufców Pracy – standardy funkcjonowania”, „Hufiec Pracy - standardy funkcjonowania”, „Środowiskowy Hufiec Pracy - standardy funkcjonowania”, „Ośrodek Szkolenia i Wychowania – standardy funkcjonowania”, „Centrum Kształcenia i Wychowania – standardy funkcjonowania”.

cializacyjno-wychowawczych i terapeutycznych po przyjęciu uczestnika do jednostki stacjonarnej. Stanowiło to naruszenie wytycznych w sprawie rekrutacji młodzieży do jednostek opiekuńczo wychowawczych OHP⁴⁴, zgodnie z którymi każdy wychowanek, powinien mieć opracowany przez pedagoga lub psychologa indywidualny program pracy. Tego wymogu nie spełniały opinie o sytuacji szkolnej, rodzinnej oraz predyspozycjach zawodowych nowoprzyjętego uczestnika CKiW.

W ramach rekrutacji młodzieży do CKiW prowadzono działania o charakterze informacyjnym. Akcja prowadzona była za pomocą m.in. zamieszczania na stronie internetowej⁴⁵ Centrum oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Pleszewie informacji dotyczących warunków przyjęcia, cyklicznego zamieszczania w prasie lokalnej ogłoszenia o naborze do CKiW, umieszczania plakatów z ofertą placówki ma słupach ogłoszeniowych, tablicach informacyjnych w szkołach, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, komendach policji, wydziałów sądów ds. rodziny i nieletnich, ośrodków pomocy społecznej.

(dowód: akta kontroli str. 747-921, 1019-1024, 2252-2297)

3. Na poszczególne lata szkolne objęte kontrolą Centrum opracowało plany pracy dydaktyczno-wychowawczej, modułowe programy zajęć wychowawczych i resocjalizacyjnych, programy działań profilaktycznych. W 2014 r. zrealizowano 15 programów autorskich⁴⁶ oraz jeden wojewódzki⁴⁷, w 2015 r. – 17⁴⁸ autorskich, a w 2016 r. – 20⁴⁹ autorskich i jeden wojewódzki⁵⁰.

Szczegółowym badaniem objęto sześć programów autorskich⁵¹. W programach autorzy wskazywali czas realizacji programu, który obejmował w czterech przypadkach cały rok szkolny, a w dwóch był to okres krótszy (dziewięć miesięcy roku szkolnego⁵² i I półrocze roku szkolnego⁵³), co było zgodne ze *Standardami programów wychowawczo-opiekuńczych realizowanych w jednostkach OHP*⁵⁴ w części dotyczącej klasyfikacji programów oraz *Standardami działań opiekuńczo-wychowawczych w Ochotniczych Hufcach Pracy*⁵⁵ w części dotyczącej realizacji programu wychowawczego (rozdział II). W czterech⁵⁶ przypadkach nie wskazano liczby jednostek godzinowych zajęć, która zgodnie z ww. *Standardami*, nie mogła być mniejsza niż 20.

⁴⁴ Rozdział V pkt 4 tiret 8 (rekrutacja 2014/2015), rozdział V pkt 4 tiret 7 (rekrutacja 2015/2016), rozdział VIII pkt 9 (rekrutacja 2016/2017).

⁴⁵ <http://www.ckiw-pleszew.ohp.pl>

⁴⁶ 1. Co mam dla siebie, a co dla innych; 2. Życie – od ciebie zależy jak będzie wyglądać; 3. Zajęcia poprawiające komunikację interpersonalną w oparciu o zajęcia praktyczne; 4. Ekonomia życia społecznego; 5. Ciekawe popołudnia; 6. Sport – sposób na zdrowy styl życia; 7. Program profilaktyczny dla młodzieży w wieku 15-18 lat zagrożonej niedostosowaniem społecznym; 8. Zapobieganie zachowaniom ryzykownym; 9. Agresja wśród uczniów w sytuacjach konfliktowych; 10. Savoir vivre – dobre maniery łamią bariery; 11. Stop agresji; 12. Sztuka ulicy; 13. Muzyka łagodzi obyczaje; 14. Przeciwdziałanie przemocy i agresji; 15. Parki Narodowe Świata.

⁴⁷ Poznajemy pracę służb.

⁴⁸ 1. Wejście w nowe życie; 2. Kampania antyalkoholowa – 7 kroków; 3. Bogacenie słownictwa; 4. Pierwsza pomoc; 5. Ciekawe popołudnia; 6. Od aktywności do samodzielności; 7. Człowiek w świecie ludzi czyli ABC emocji; 8. Parki Narodowe Świata; 9. Aqua-aerobic; 10. Strzelectwo sportowe; 11. Stop agresji; 12. Sztuka ulicy; 13. Obsługa programu PRO 100 – projektowanie mebli; 14. Bogactwo naturalne stosowane w florystyce; 15. Podstawy skautingu; 16. Ekonomia życia codziennego; 17. Program profilaktyczny dla młodzieży w wieku 15-18 zagrożonej niedostosowaniem społecznym.

⁴⁹ 1. Razem łatwiej; 2. Ekonomia życia codziennego; 3. Ciekawe popołudnia; 4. Parki Narodowe Świata; 5. Aqua-aerobic; 6. Uczymy się strzelać z broni sportowej; 7. Stop agresji; 8. Obsługa programu PRO 100 – projektowanie mebli; 9. Bogactwo naturalne stosowane w florystyce; 10. Program profilaktyczny dla młodzieży w wieku 15-18 zagrożonej niedostosowaniem społecznym; 11. Stopklatka; 12. Kampania antyalkoholowa – 7 kroków; 13. Sport – sposób na zdrowy styl życia; 14. W stronę horyzontu; 15. Nie zamykaj oczu; 16. Muzyka łagodzi obyczaje; 17. Cukiernictwo – metody produkcji ciast; 18. Kultura na co dzień; 19. Pierwsza pomoc; 20. Cyberprzemoc.

⁵⁰ Poznajemy pracę służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.

⁵¹ 1. Sport – sposób na zdrowy styl życia; 2. Od aktywności do samodzielności; 3. Parki narodowe świata; 4. Uczymy się strzelania z broni sportowej; 5. Kultura na co dzień; 6. Co mam dla siebie, co dla innych?.

⁵² Parki narodowe świata.

⁵³ Co mam dla siebie, co dla innych?

⁵⁴ Załącznik nr 2 do Wytycznych do organizacji i nadzoru kształcenia i wychowania w roku szkolnym 2012/2013 w OHP.

⁵⁵ Wydane w 2015 r.

⁵⁶ 1. Sport – sposób na zdrowy styl życia; 2. Od aktywności do samodzielności; 3. Kultura na co dzień; 4. Co mam dla siebie, co dla innych?.

W ramach realizacji programów profilaktycznych, wychowawczych i resocjalizacyjnych, wychowawcy m.in. prowadzili działania profilaktyczne zapobiegające demoralizacji i niedostosowaniu społecznemu oraz zajęcia edukacyjne w zakresie tolerancji i szacunku wobec innych. W planach pracy autorzy programów wskazali procedury ewaluacyjne programów (np. ankiety, obserwacje) lecz nie określili mierników wykonania zadań (np. ilościowych lub jakościowych), które pozwoliłyby monitorować skuteczność działań. Określenie tych mierników i wskaźników ilościowych i jakościowych wynikało ze *Standardów (...)*. Informacji tych nie ujmowano również w sprawozdaniach z realizacji programu wychowawczego.

Dyrektor CKiW wskazał, że każdy zrealizowany program obejmował określoną liczbę uczestników, liczbę godzin, frekwencję lecz przez niedopatrzenie, nie odnotowano tych efektów w sprawozdaniach. Były one jednak wykazywane w innych drukach sprawozdawczych, np. druk 27 – informacja z realizacji zadań w ramach pracy opiekuńczo-wychowawczej.

(dowód: akta kontroli str. 157-444; 983-1018; 1024-1222; 1311-1313; 2084-2095)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieopracowanie indywidualnych programów pracy dla uczestników OHP.
2. Nieokreślanie mierników i wskaźników w opracowywanych programach autorskich.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Trwałość zatrudnienia uczestników OHP na otwartym rynku pracy

Opis stanu
faktycznego

W latach 2014-2016 Centrum w okresach kwartalnych⁵⁷ i rocznych⁵⁸ przekazywało do Komendy Głównej OHP sprawozdania dotyczące m.in. liczby osób, które zaczęły naukę i ją ukończyły.

Liczba uczniów, która rozpoczęła naukę w latach 2014-2016 kształtowała się następująco:

- 2014 r. – 201 osób (gimnazjum – 135, ZSZ – 66);
- 2015 r. – 189 osoby (gimnazjum – 120, ZSZ – 69);
- 2016 r. – 198 osób (gimnazjum – 124, ZSZ – 74).

Natomiast na koniec roku szkolnego liczba uczniów kształtowała się następująco:

- 2014 r. – 173 osoby (gimnazjum – 129, ZSZ – 44);
- 2015 r. – 168 osób (gimnazjum – 102, ZSZ – 66);
- 2016 r. – 161 osób (gimnazjum – 93, ZSZ – 68).

Liczba absolwentów Centrum w poszczególnych latach kształtowała się następująco:

- 2014 r. – 64 osoby (gimnazjum – 56, ZSZ – 8);
- 2015 r. – 58 osób (gimnazjum – 46, ZSZ – 12);
- 2016 r. – 42 osoby (gimnazjum – 27, ZSZ – 15).

Centrum, w okresie objętym kontrolą, monitorowało losy swoich absolwentów prowadząc księgę absolwentów na obowiązujących drukach⁵⁹. Pomiar sytuacji zawodowej absolwentów odbywał się trzykrotnie⁶⁰ za pomocą *Ankiety absolwenta OHP* lub w innej formie kontaktu (m.in. e-mail, portale społecznościowe, telefon). Dodatkowo Centrum prowadziło Klub Absolwenta, w ramach którego odbywały się spotkania absolwentów.

⁵⁷ Druk nr 10 Jednostki OHP oraz ich uczestnicy oraz Druk nr 27 Informacja z realizacji zadań w ramach pracy opiekuńczo-wychowawczej.

⁵⁸ Druk nr 09 Centrum Kształcenia i Wychowania oraz jego uczestnicy w mininym roku szkolnym.

⁵⁹ Załącznik nr 4 do Działań na rzecz absolwentów i załącznik nr 4 do Standardów działań opiekuńczo-wychowawczych.

⁶⁰ I pomiar *Rejestrujący moment wkraczania na rynek pracy* (pół roku od ukończenia kształcenia i pobytu w CKiW); II pomiar *Rejestrujący adaptację na rynku pracy* (jeden rok od ukończeniu kształcenia i pobytu w CKiW); III pomiar *Rejestrujący ugruntowanie pozycji na rynku pracy* (dwa lata od ukończeniu kształcenia i pobytu w CKiW).

Analiza badania losów absolwentów ZSZ z lat 2014-2016 na podstawie dokonanych przez CKiW pomiarów⁶¹ wykazała, że:

- I pomiar (pół roku od ukończenia kształcenia i pobytu w CKiW) – liczba absolwentów objętych pomiarem 35 osób; absolwenci, z którymi udało się nawiązać kontakt – 32 osoby (91,4% ogółu absolwentów ZSZ objętych pomiarem) osoby; absolwenci posiadający zatrudnienie – 25 osób (71,4%); absolwenci, którzy kontynuowali naukę w formie szkoły wyższego stopnia lub szkolenia – 4 osoby (11,4%); absolwenci, którzy nie posiadali zatrudnienia ani nie uczestniczyli w kształceniu lub w szkoleniu – 2 osoby (5,7%);

- II pomiar (jeden rok od ukończenia kształcenia i pobytu w CKiW) – liczba absolwentów objętych pomiarem 20 osób; absolwenci, z którymi udało się nawiązać kontakt – 16 osób (80% ogółu absolwentów ZSZ objętych pomiarem); absolwenci posiadający zatrudnienie – 15 osób (75%); absolwenci, którzy kontynuowali naukę w formie szkoły wyższego stopnia lub szkolenia 2 osoby (10%); absolwenci, którzy nie posiadali zatrudnienia ani nie uczestniczyli w kształceniu lub w szkoleniu – 2 osoby (10%);

III pomiar (dwa lata od ukończenia kształcenia i pobytu w CKiW) – liczba absolwentów objętych pomiarem 8 osób; absolwenci, z którymi udało się nawiązać kontakt – 6 osób (75% ogółu absolwentów ZSZ objętych pomiarem); absolwenci, którzy kontynuowali naukę w formie szkoły wyższego stopnia lub szkolenia – 0; absolwenci posiadający zatrudnienie – 6 osób (75%), absolwenci, którzy nie posiadali zatrudnienia ani nie uczestniczyli w kształceniu lub w szkoleniu – 0.

Przedstawione do kontroli księgi absolwentów z lat 2014-2016 prowadzono w sposób niezgodny z wytycznymi Komendanta Głównego OHP i Standardami⁶². W księdze absolwentów ZSZ z 2015 r. dla 12 osób (100%), a w 2016 r. dla 15 osób (100%) nie wpisano wyuczonego zawodu. Natomiast przy pomiarach określających sytuację absolwenta w przypadku podjęcia zatrudnienia ograniczono się jedynie do wskazania „pracuje w kraju” lub „podjęcie zatrudnienia” bez określenia wykonywanego zawodu (100% osób, które podjęły zatrudnienie), mimo takiego obowiązku wynikającego z ww. dokumentów. W przypadku absolwentów z lat 2014-2015 przy II i III pomiarze wpisywano informację „pracuje w kraju” lub „podjęcie zatrudnienia”, co uniemożliwiało pozyskanie informacji o dostosowaniu oferty kształcenia Centrum do oczekiwań rynku pracy. Używane zwroty nie pozwalały na identyfikację, czy dana osoba kontynuowała zatrudnienie czy też podjęła pracę na nowo. Uwzględniając to, że w każdym przypadku w księdze absolwentów podawano, że utrzymywany jest kontakt z absolwentem (osobisty/facebook), powyższe wskazuje na niestarsanne i nierzetelne prowadzenie księgi absolwentów, w wyniku czego jest ona niekompletna.

Absolwenci, z którymi CKiW nie udało się nawiązać kontaktu stanowili w latach 2014-2016 od 8,6% do 25%. Jako przyczyny niepowodzeń badania losów absolwentów (w tym brak zatrudnienia, nieutrzymywanie kontaktu z OHP) Centrum wskazywało brak kompleksowych, sprawdzonych danych w tym zakresie, niechęć młodzieży do włączania się w działania Klubu Absolwenta, brak odpowiedzi na wysyłane ankiety czy nieaktualne dane kontaktowe.

(dowód: akta kontroli str. 237-307; 1223-1269)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Prowadzenie Ksiąg absolwentów w sposób niezgodny z wytycznymi Komendanta Głównego OHP.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

⁶¹ 2014 r. na podstawie III pomiaru, 2015 r. na podstawie II pomiaru i 2016 r. – I pomiar.

⁶² Działania na rzecz absolwentów OHP załącznik nr 2 do Wytycznych do organizacji i nadzoru kształcenia i wychowania w roku szkolnym 2011/2012 w OHP oraz Standardy działań opiekunów-wychowawczych w Ochońskich Hufcach Pracy.

4. Realizacja zadań i nadzór nad ich wykonywaniem

Opis stanu
faktycznego

1. Dyrektor CKiW zatwierdził⁶³ dokument programowy *Koncepcja Funkcjonowania Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy w Pleszewie – Strategiczne Kierunki Działalności na lata 2014-2020*. W dokumencie tym m.in. dokonano analizy warunków zewnętrznych (środowisko w jakim funkcjonuje Centrum) i uwarunkowań wewnętrznych (zasób budynków i obiektów oraz opis komórek organizacyjnych Centrum) oraz analizy jej mocnych⁶⁴ i słabych⁶⁵ stron.

Jako misję jednostki wskazano osiągnięcie przez uczestników OHP pozytywnych efektów w dążeniu do zdobywania wiedzy, rozwoju i integracji społecznej poprzez aktywizację społeczną, zawodową i ekonomiczną, uzupełnianie wykształcenia zmierzające do podwyższenia kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowaniu zawodowym, a także wspieranie wychowawczej roli rodziny i szkoły, a w efekcie ograniczeniu zjawiska przedwczesnego opuszczania systemu edukacji.

W *Koncepcji Funkcjonowania (...)* określono podstawowe cele funkcjonowania Centrum m.in. zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu zawodowemu, profilaktykę patologii społecznych oraz szeroko pojętą działalność wychowawczą przeciwdziałającą niedostosowaniu społecznemu młodzieży; poprawę efektów pracy wychowawczej, bieżącą analizę efektów pracy wychowawczej i kształcenia; eliminowanie przyczyn i przejawów zjawiska niedostosowania społecznego wśród młodzieży oraz rozwoju pozytywnych cech i postaw prospołecznych, w tym realizację programów wychowawczych, profilaktycznych, edukacyjnych oraz programów autorskich.

(dowód: akta kontroli str. 137-156; 1309-1310; 1831-1832)

2. W okresie objętym kontrolą, Dyrektor Centrum sporządzał każdorazowo i zatwierdzał na dany rok plan pracy przedsięwzięć merytorycznych, zadaniowy plan pracy, zadaniowy plan pracy – część finansowa, planowaną działalność kursową ROSZM oraz działalność kursową ROSZM w kolejnych dwóch latach następujących po roku, na który są przedkładane inne plany, planowany potencjał organizacyjny, obejmujący liczbę uczestników OHP w podziale na stacjonarnych i dochodzących oraz planowany potencjał organizacyjny w kolejnych dwóch latach następujących po roku, na który są przedkładane inne plany. CKiW przygotowywał również opisowy plan pracy na dany rok kalendarzowy, w którym wskazywane były podstawowe kierunki działalności jednostki oraz szczegółowe działania, które miały być podejmowane przez Centrum. Plany te były sporządzane m.in. w oparciu o przepisy § 8 rozporządzenia w sprawie szczegółowych zadań i organizacji Ochotniczych Hufców Pracy i wytyczne wskazane w zarządzeniach⁶⁶ Komendanta Głównego OHP w sprawie planowania rzeczowego w Ochotniczych Hufcach Pracy.

CKiW sporządzało sprawozdania z działalności m.in. na podstawie *Instrukcji o zasadach sprawozdawczości w Ochotniczych Hufcach Pracy*⁶⁷ wprowadzonej w życie zarządzeniem nr 18/POR Komendanta Głównego Ochotniczych Hufców Pracy. Centrum było zobowiązane do przekazywania 19 rodzajów sprawozdań. Każdego roku CKiW przekazało 61 sprawozdań. Wszystkie druki były przekazane do KG OHP drogą elektroniczną. Kopię przekazywanych druków sprawozdawczych gromadzone są w poszczególnych komórkach or-

⁶³ Luty 2014 r.

⁶⁴ Tutaj wskazano m.in.: właściwie przygotowaną, wykształconą i doświadczoną kadrę przygotowaną do realizacji programów psycho-edukacyjnych, profilaktycznych, pozalekcyjnych i współpracy międzynarodowej; realizację programów na rzecz rozszerzania kwalifikacji młodzieży w formie kursowej; czy też dysponowanie ofertą zajęć pozalekcyjnych i rekreacyjnych dla młodzieży, np. realizacja projektów umożliwiających staże zagraniczne.

⁶⁵ Tutaj wskazano m.in.: niewspółmierną płacę kadry w stosunku do stawianych zadań i w porównaniu do wynagrodzeń w jednostkach o podobnym typie; dużą grupę młodzieży o specyficznych potrzebach wychowawczo-resocjalizacyjnych i edukacyjnych, które są zaniedbane środowiskowo i często wychowują się w rodzinach dysfunkcyjnych, patologicznych; czy też dużą grupę uczestników o bardzo zaangażowanej i ugruntowanej demoralizacji popartej permanentną negacją wszelkich działań naprawczych.

⁶⁶ Nr 24/BKG z dnia 15 lipca 2013 r., nr 16/BKG z dnia 15 września 2014 r. i nr 25/BKG z dnia 28 sierpnia 2015 r.

⁶⁷ Zarządzenie nr 18/POR Komendanta Głównego OHP z 9 czerwca 2003 r. w sprawie sprawozdawczości w Ochotniczych Hufcach Pracy.

ganizacyjnych w formie elektronicznej i papierowej, a następnie przekazywane do zakładowego archiwum.

(dowód: akta kontroli str. 157-236; 1314; 1758-1945; 2076-2083; 2096-2251)

3. CKiW po zakończeniu roku kalendarzowego przedkładało KG OHP dokumenty świadczące o realizacji planów w zakresie przedsięwzięć merytorycznych wraz z częścią opisową; działalności kursowej ROSZM, wydatków w podziale na koszty działalności; informację o powiązaniu wydatków z realizacji zadania na tematy merytoryczne i uzyskanych efektów; budżetu zadaniowego wraz z formularzem opisowym, prezentującym wykonanie wydatków budżetu państwa w układzie zadaniowym.

Centrum każdego roku przekazywało KG OHP dokument *Samoocena za rok (...)*⁶⁸, w którym opisany był całokształt działalności jednostki za dany rok, m.in. w zakresie: realizacji dochodów oraz dyscypliny wychowawczej, działalności kadrowej, działalności kursowej, szkoleniowej i etatowej, procesu wychowania, pracy opiekuńczo-wychowawczej, działalności kontrolnej, promocji informacji. Dodatkowo CKiW przekazywało KG OHP protokoły z narad⁶⁹ Zespołu Kierowniczego⁷⁰. Na podstawie tych dokumentów jednostki organizacyjne Komendy Głównej OHP oceniały, w zakresie swoich kompetencji, całościowo działalność Centrum w danym roku, weryfikując punktację zawartą w dokumencie *Samoocena za rok (...)* oraz wskazywały „mocne” i „słabe strony” jednostki w ocenianym zakresie. Kadra kierownicza KG OHP dokonując oceny Centrum wydawała zalecenia dotyczące m.in.: kontynuowania działań w zakresie organizacji i nadzoru nad kształceniem zawodowym, podjęcia działań zmierzających do poprawienia frekwencji uczestników na zajęciach oraz wykuszalności, zwiększenia nadzoru nad rzetelnością przekazywanych druków sprawozdawczych do KG OHP, spójności i poprawności przekazywanych danych na temat podnoszenia kwalifikacji przez pracowników, zintensyfikowania współpracy z mediami.

(dowód: akta kontroli str. 1315-1757; 1831-1832; 2047-2075; 2084-2095)

4. W okresie objętym kontrolą Komenda Główna OHP przeprowadziła w CKiW OHP w Pleśzowie cztery kontrole planowe: dotyczące realizacji projektu „Pomysł na siebie” – EFS (dwie kontrole, pierwsza przeprowadzona dnia 29 stycznia 2015 r., a druga dnia 1 grudnia 2015 r.), realizacji projektu „Równi na rynku pracy” – EFS (dwie kontrole, pierwsza przeprowadzona dnia 29 stycznia 2015 r., a druga dnia 1 grudnia 2015 r.) – oraz jedną sprawdzającą w zakresie weryfikacji dokumentacji dotyczącej nieprawidłowości w działalności CKiW zgłoszonych w anonimowej skardze do KG.

W wyniku przeprowadzonych kontroli planowych nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień, ani nie wydano zaleceń. Kontrola doraźna nie potwierdziła zarzutów podnoszonych w anonimowej skardze.

W okresie objętym kontrolą Centrum przeprowadziło łącznie 20 kontroli wewnętrznych (2014 r. – 6; 2015 r. – 5; 2016 r. – 9) dotyczących m.in. funkcjonowania ROSZM, stanu środków pieniężnych, frekwencji na zajęciach uczestników OHP oraz stanu technicznego budynków i zabezpieczenia obiektów, kotłowni gazowych.

(dowód: akta kontroli str. 1946-2046)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

⁶⁸ Za rok 2014 w dniu 12 lutego 2015 r., a za rok 2015 w dniu 8 lutego 2016 r.

⁶⁹ 2014 r. - 13 stycznia, 24 lutego, 21 marca, 3 kwietnia, 16 maja, 3 czerwca, 29 lipca, 9 września, 14 października, 21 listopada i 30 grudnia; 2015 r. - 30 stycznia, 11 lutego, 19 marca, 30 kwietnia, 5 maja, 25 czerwca, 31 sierpnia, 29 września, 30 października, 17 listopada i 9 grudnia i 2016 r. - 11 stycznia, 3 lutego, 23 lutego, 31 marca, 27 kwietnia, 31 maja, 27 czerwca, 31 sierpnia, 28 września, 11 października, 30 listopada oraz 12 grudnia.

⁷⁰ Zespół Kierowniczy jest stałym organem opiniodawczo-doradczym Dyrektora Centrum. W skład Zespołu wchodzi Dyrektor Centrum, jego zastępca, kierownik internatu, główny księgowy, kierownik pionu organizacyjno-szkoleniowego, kierownik ROSZM-u oraz kierownik warsztatów szkoleniowych uczestników.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷¹, wnosi o:

1. Podjęcie działań na rzecz organizacji co najmniej jednej imprezy rocznie z partnerami, z którymi CKiW posiada umowy w tym zakresie.
2. Rzetelne sporządzanie sprawozdań.
3. Opracowanie dla każdego uczestnika CKiW indywidualnych planów pracy.
4. Podjęcie działań na rzecz udziału doradcy zawodowego w pracach komisji rekrutacyjnej.
5. Stosowanie w opracowywanych programach autorskich mierników oraz wskaźników ilościowo-jakościowych pozwalających monitorować skuteczność działań realizowanych w ramach programów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla Dyrektora Centrum Kształcenia i Wychowania OHP w Pleszewie, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 8 marzec 2017 r.

Kontrolerzy
Anna Żarek
Główny specjalista kp.

Marek Ryszard Przystolik
Specjalista kp.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Pracy,
Spraw Społecznych i Rodziny
Z up. Elżbieta Matuszewska
Wicedyrektor

⁷¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm.